

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 8 (780).

8 березня 1964 р.

Ціна 2 коп.

СЛОВО ПРО ШЕВЧЕНКА

ВІН був Людиною.

Таким і залишився на віки у пам'яті народній. Він був поетом—художником, мислителем і зерна його дум, сподівань, прагнень, зерна невіддільної і нехитрої правди, засіяні в серце народу, проросли врожаєм, який збирало і довго ще буде збирати з вдячністю і радістю не одне покоління творців великого щастя на землі.

Він був по-дружньому ніжним і незламно могутнім соратником тих, хто «в латаній свитині» йшов до сонця правди, і непримиренно грізним до тих, хто «в сребрі та златі» заступав те сонце.

Увібравши в себе скривавлені згустки кріпацького життя він переплавив їх в горнилі свого таланту і створив народові, невіддільний бігові часу, пам'ятник — «Кобзар». І злякались цього пам'ятника новоявлені Нерони «темного царства», і, мов Прометея, закували в кайдани неволі його творця, а пам'ятник кинули у вогнище свого страху і ненависті. Спалити! Знищити! Щоб й сліду не залишилось на землі!..

Карався, мучився, але не каюся творець у «незамкненій тюрмі» солдатчини. А його невіддільний ніщивному вогню Неронів пам'ятник завирував вогнем невчасним, освітив і гнівом помсти, освітив криваві ріки горя народного, загримів у полум'ї:

Вставайте! Кайдани порвіте!
І вражою злою кров'ю волю окропіте!

Від полум'яного закликів невчасним сонцем свободи спалахнули серця робочого люду. І він, з «Інтернаціоналом» і «Заповітом» на устах, під червоним прапором комуністів-ленінців знищив темне царство. На попіл згоріли трухляві душі Неронів, а попіл той розвіяв вітер нового життя, вітер великого Жовтня.

І підвіся на Чернечій горі у Каневі творець, живий і невмирущий, підвіся і зачаровано глянув на лани широкополі, на Дніпро і кручі, на землю оновлену, де царя немає супостата, а є лише син, щаслива мати і справжні Люди на землі.

Скаженіли потомки Неронів. Псами-рицарями під чорними штандартами з павучою свастикою вдерлись вони в простори збудованого народом щастя. З автоматів били в творця-Прометея, а він стояв, бо він живий і невмирущий, як сам народ. Стояв, грудьми закриваючи велику Батьківщину. Стояв і не мовчав:

Не втечете і не сховаєтеся!
Всюди вас знайде правда-мста!

Так і сталося. Драним ганчір'ям упали штандарти псів-завойовників на священний брук Червоної площі біля підніжжя лєнінського мавзолею. З руїн і попелу воскресло життя народу-переможця.

А сьогодні в серці нашої Батьківщини — Москві підводиться величний монумент мудрому і гнівному творцеві — Прометею.

Народ не забуває своїх синів-героїв, він береже їх у своїй пам'яті, почуттях і думах, як свою незаплямовану совість, як розум свій і щастя, гордість свою.

Таким Тарас Шевченко.

Таким знаємо його не тільки ми — радянські люди. Таким знає його прогресивне людство світу, відзначаючи разом з нами 150-річчя з дня народження великого Кобзаря.

Таким його знатимуть і шануватимуть люди майбутніх комуністичних століть.

Доцент Г. ВЯЗОВСЬКИЙ.

СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

У нашому університеті 5—6 березня проходила міжвузівська наукова студентська конференція, присвячена 150-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка.

В роботі конференції взяли участь студенти

Дніпропетровська, Ужгорода, Ніжина та інших міст України.

Після обговорення доповідей про життя, громадсько-політичну діяльність і творчість великого Кобзаря відбувся тематичний концерт.

В УРЯДОВОМУ РЕСПУБЛІКАНСЬКОМУ КОМІТЕТІ ПО ПРЕМІЯХ ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Цими днями під головуванням академіка О. Є. Корнійчука відбулося засідання Урядового республіканського комітету по преміях імені Т. Г. Шевченка, на якому було розглянуто питання про присудження шевченківських премій 1964 року.

Список лауреатів премії імені Т. Г. Шевченка буде опубліковано в пресі в день 150-річчя з дня народження великого Кобзаря — 9 березня 1964 року.

(РАТАУ).

Володимир МЕРЗАК

ЗОЛОТО МИРА

Женщины — золото мира!
Женщины — ключ нашей жизни!

Носятся песни в эфире —
Песни о милой Отчизне,
Песни о нашей природе,
Песни любви и разлуки,
Песни труда, о народе —
С песней их трудятся руки.

Всякое дело привячно:
Женское, то ли мужское,
Справятся быстро, отлично!
Все, что захочешь построят!
С праздником Вас

поздравляя,
Ясным, веселым, весенним,
Вам все мужчины желают
Радости, счастья, веселья!

УРОЧИСТИЙ ВЕЧІР

В ЧОРА в Великому актовому залі відбувся урочистий вечір, присвячений міжнародному жіночому дню 8 Березня. Тут зібрались біологи і історики, хіміки і філологи, математики і фізики, жінки-вчені і студентки—майбутні педагоги і наукові робітнички, численні співробітнички і робітнички установ університету.

Урочистий вечір відкрила заступник секретаря парткому т. Оленович. З привітаннями виступили ректор університету професор О. І. Юрженко, а також наші гості т. т. Бугова, Петлюк та інші.

Вечір закінчився великим концертом.

З великою радістю відмічають радянські люди 54-ті роковини міжнародного жіночого дня — 8 березня. В цей день передові жінки всього світу ще раз продемонструють єдність і згуртованість в ім'я великих ідеалів миру, прогресу й дружби народів. В перших рядах боротьби за здійснення цих великих ідеалів йдуть радянські жінки — активні будівнички комуністичного суспільства.

Пафосом комуністичного будівництва охоплена вся наша країна. Творчо, з величезним ентузіазмом працюють радянські люди над перетворенням в життя історичних рішень ХХІІ з'їзду КПРС, грудневого й лютогого Пленумів партії. І у все це вносять свій великий внесок радянські жінки. Тепер уже не можна уявити собі наше життя без активної участі жінки.

Трудові подвиги В. Гаганової, Ю. Вечерової, М. Рожневої, Л. Лі, Н. Заглади й багатьох інших, як у краплині води, відображають високе розуміння завдань комуністичного будівництва, почуття обов'язку і творчий бойовий запал в характері наших сучасниць. В червні 1963 року весь світ швидко облетіло ім'я В. Терешкової — першої в світі жінки, яка полетіла на зоряну орбіту на космічному кораблі «Восток-6».

З року в рік росте роль жінки у виробництві, в науці й культурі. Тепер вона не тільки дружина, мати, але й товариш, соратник в праці й громадсько-політичному житті.

Нині майже не залишилось буржуазної країни, де б не було законів, які формально надавали б жінкам політичних і громадських прав. Але жодна з цих країн не здійснила ці права на ділі.

В Радянському Союзі 48 процентів загального числа всіх зайнятих в суспільному виробництві складають жінки. В США їх тільки третина. За питомою вагою жінок серед вчених, лікарів, інженерів і т. д. наша країна набагато попереду США.

В складі депутатів Верховної Ради СРСР — 390 жінок. Це значно вище загального числа жінок в парламентах всіх капіталістичних країн світу, разом взятих.

Свій внесок в боротьбу народів за мир і суспільний прогрес радянські жінки бачать перш за все в самовідданій праці, в достроковому виконанні семірічного плану, в створенні матеріально-технічної бази комунізму.

Значний внесок у розвиток вітчизняної науки, в справу підготовки висококваліфікованих кадрів вносять жінки — наукові співробітнички, студентки, учбово-допоміжнички та адміністративно-технічний персонал нашого університету, міста, області та республіки.

Невтомна трудівничка, ніжна мати, дбайливу дружину, розумний друг і порадник для дітей і чоловіка, воістину впливова, авторитетна людина в громадському колективі й сім'ї — ось що характерно для наших жінок.

Відзначаючи міжнародний жіночий день, радянські жінки сповнені рішучості віддати всі свої сили й знання на будівництво найсправедливішого суспільства на землі — комунізму.

З святом вас, дорогі наші жінки!

1814 ОДЕШЩИНА

ВІН СВІЙ, РІДНИЙ

Відомі Тарасового полум'яного слова чути і в російській, і в білоруській, і в литовській, і в грузинській, і у вірменській, і в осетинській, і в абхазській літературах... Цей перелік можна б продовжити.

Глибока людяність, любов до своєї батьківщини, непримиренна боротьба за щастя всіх трудящих — найяскравіші вияви інтернаціоналізму, ненависті до «своїх» і чужих гнобителів, віри у радісне майбутнє народів-трудівників. І все це привертало і привертає серця чесних людей всього світу, для яких Шевченко — свій, рідний.

Так, у особі Шевченка російські революціонери-демократи вбачали свого бойового спільника-однодумця. М. Некрасов назвав його «русской земли человек замечательный». У Білорусії багато творів Кобзаря були надзвичайно популярні ще до революції: «не через книжки, а через народ ще дітьми пізнавали ми творчість Тараса Шевченка», — говорив Янка Купала. За свідченням самого Якуба Коласа, у його (Коласових) багатьох дореволюційних творах, а також вже в найраніших творах Янки Купали «відчувається гнівний голос Тараса Шевченка». Глибокі сліди впливу Шевченка носить на собі поезія Павлюка, Труса.

Класик грузинської літератури Акакій Церетелі, який зустрічався зі співцем України заявив, що саме у Шевченка вчився він, як треба любити свою батьківщину, свій народ.

Школярі маленької Абхазії вивчають твори Шевченка у майстерних перекладах рідною мовою. Поет Леварса Квіцініа, який талановито переклав немало Шевченкових творів абхазською мовою, присвятив Кобзареві свій вірш. У цьому вірші — вияв глибокої шани всіх народів СРСР до безсмертного співця України:

Тебе ми пам'ятаємо, поете.
Твої слова — і мужні, і ясні —
Почули всі народи на планеті.
Ти вічно будеш жити на землі.
Тебе не заховають хмари злі,
З народом ти — в однім нестримнім леті.
І квітне та земля, де ти страждав...
Там, де дзвеніли кайдани залізні,
Де раб колись на панщині вмирав —
Там вільна праця і щаслива пісня.
І всюди на оновленій землі
Народ у вільній згадує сім'ї
Твоє громове слово благовісне.

Доцент К. ДАНИЛКО.

В одному з віршів Шевченко назвав Одесу преславною. Сюди з далекого заслання він писав свої листи Варварі Репніній.

З часом Одеса стала одним з найкрупніших центрів нашої шевченкіани. Тут вперше на професійній сцені у 1872 році було поставлено «Назара Стодолю». У морському місті народилась всевітньовідома могутня мелодія «Рева та стогне Дніпр широкий», яку у 1886 р. створив викладач ліцею композитор Данило Крижанівський. В кінці XIX століття в Одесі О. Кониський видав критико-біографічну хроніку про Шевченка...

В радянський час Одеса стає великим науковим центром по дослідженню творчості Кобзаря. Тут захищено декілька дисертацій і написано багато праць про творчість поета. Кафедра української літератури Одеського університету написала першу в країні наукову «Біографію Шевченка», друге видання якої виходить до славного ювілею.

Перший фільм про поета «Тарас Шевченко» теж поставлено на Одеській кіностудії (1926). Балет «Лілея» на шевченківські мотиви створено одеським композитором Даниїлом Данькевичем. На сценах міста йдуть «Катерина», «Назар Стодоля», «Гайдамаки», «Марина».

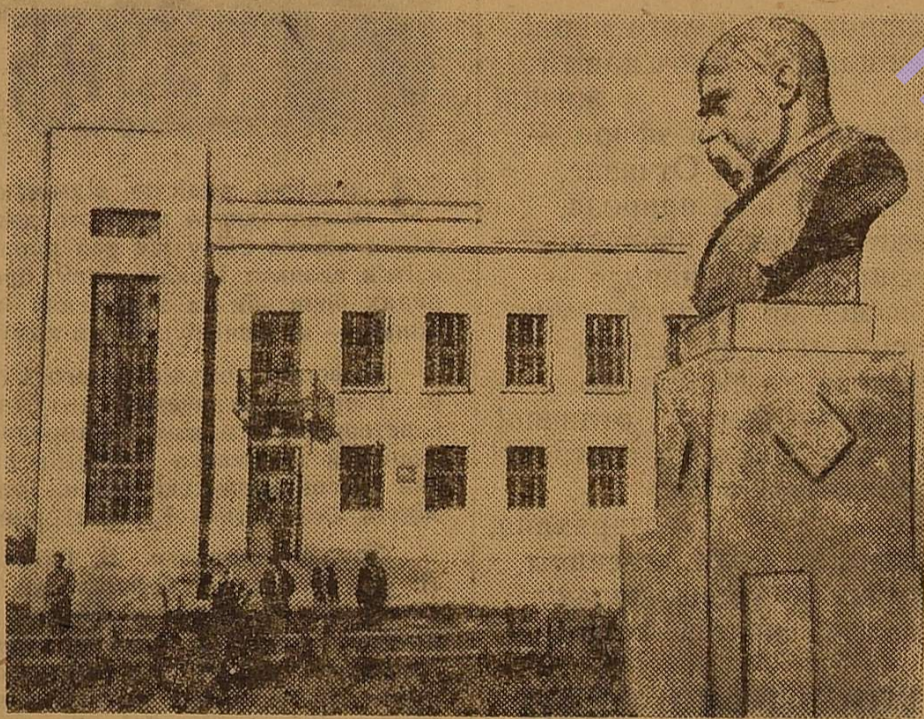
Одеса пам'ятає, любить і шанує геніального сина українського народу.

ВЕЛИКИЙ НАШ СУЧАСНИК

МОЄ перше знайомство з творчістю Шевченка відбулось в школі. І з того часу він став мені дорогим. Я не помилюсь, коли скажу, що його полюбили і всі мої однокласники, товариші по школі. 9 березня завжди було великим святом для нас. Ми готували літературні композиції про життя і творчість великого Кобзаря. В день народження Шевченка ми виступали з концертами в заводських і колгоспних будинках культури.

Вся його творчість проникнута глибокою батьківською любов'ю до рідного поневоленого народу, жорстокою ненавистю до ворогів. Глибоко національна за формою, зрозуміла і близька нам за змістом, творчість великого поета-гуманіста не втратила до наших днів своєї актуальності.

Є. ЛЮБРАНЬСЬКА,
студентка I курсу хімічного факультету.

ПЕРША В КРАЇНІ

НА світанку соціалістичного будівництва в нашій республіці в Березівському районі було організовано Тарасово-Шевченківський радгосп. В 1925 році з Одеси прибула в радгосп перша тракторна

ІМ'Я Беатріче — коханої італійського поета Данте — стало символом великого кохання і музи-натхненниці. У кожного великого поета була своя Беатріче, яка пробуджувала найінтимніші співи серця, що виливалися у вічне поетичне слово краси, яке й досі негліне.

Була своя Беатріче і в Тараса Григоровича Шевченка. Покохавши хлопчиком сусідську дівчинку Оксану Коваленко, Шевченко проніс її образ через все життя і всю творчість. І не дивно, що зустрічаючись на своєму віку з багать-

ма жінками, Шевченко шукав в них Оксанині карі очі, жіночо-селянську українську вроду, яку їй дала природа.

Думи про Оксану перепліталися у нього з думами про рідний Дніпро, Оксана навчила Шевченка «без мови, без слова, очима, душею, серцем розмовлять».

Шевченковий ідеал — не ангельська істота, а жива, розумна, во-

НІЧ ПЕРЕД БОЄМ

Місяць,
немов посварився з богами,
Блукає у просторі
гнаним Демоном.

Вітру немає.
Ген-ген за лугами
жевріє вогнище.

Тінями темними
Скачуть дерева навколо багаття,
Кумкають жаби з зеленого лаття.
Йдемо туди,

за луги придніпрові,
Де бризкає жаром запалене віття.
Наче краплини пролітої крові,
Сяють жарини,

в темряву сповиті.
Біля багаття,
як в теплій купелі,

Гріються люди
у сірих шинелях.

Книжка лежить на колінях в
одного,

Зір нагостривши,
вдивляється в неї:

— Я
проклинаю
самого бога! —

Шепче вустами
слова Прометей.

...Не Прометей слова ці,
Тарасе,

Серце твоє
їх сказало
невгасне.

Виступив ти
проти бога
і панства,

Крикнув щосили:
— Сокири гостріте!
Досить мовчати,
задурена паство,
Гнівом наснажте Славу
і вітер...

— Раптом почувлось:
— Лягай вже ти спати,
Завтра у бій виступати,
солдате.

В. ОЛІЙНИК,
студент філологічного факультету.

МОЖЕМО сказати, що думи
якщо жив Шевченко
перетворився в
в історію

колона, а через три роки було
створено першу машинно-тракторну
станцію в Радянському Союзі,
яка відіграла велику роль в справі
колективізації Причорномор'я.

Сьогодні ще одна славна сторінка
вписана працівниками Шевченківської
РТС в книгу самовідданної праці колгоспного
селянства Одещини.

НА ФОТО: загальний вид колишньої
Шевченківської МТС.

МОЖЕМО сказати, що думи
якщо жив Шевченко
перетворився в
в історію

колонна, а через три роки було
створено першу машинно-тракторну
станцію в Радянському Союзі,
яка відіграла велику роль в справі
колективізації Причорномор'я.

Сьогодні ще одна славна сторінка
вписана працівниками Шевченківської
РТС в книгу самовідданної праці колгоспного
селянства Одещини.

НА ФОТО: загальний вид колишньої
Шевченківської МТС.

МОЖЕМО сказати, що думи
якщо жив Шевченко
перетворився в
в історію

колонна, а через три роки було
створено першу машинно-тракторну
станцію в Радянському Союзі,
яка відіграла велику роль в справі
колективізації Причорномор'я.

Сьогодні ще одна славна сторінка
вписана працівниками Шевченківської
РТС в книгу самовідданної праці колгоспного
селянства Одещини.

НА ФОТО: загальний вид колишньої
Шевченківської МТС.

МОЖЕМО сказати, що думи
якщо жив Шевченко
перетворився в
в історію

колонна, а через три роки було
створено першу машинно-тракторну
станцію в Радянському Союзі,
яка відіграла велику роль в справі
колективізації Причорномор'я.

Сьогодні ще одна славна сторінка
вписана працівниками Шевченківської
РТС в книгу самовідданної праці колгоспного
селянства Одещини.

НА ФОТО: загальний вид колишньої
Шевченківської МТС.

МОЖЕМО сказати, що думи
якщо жив Шевченко
перетворився в
в історію

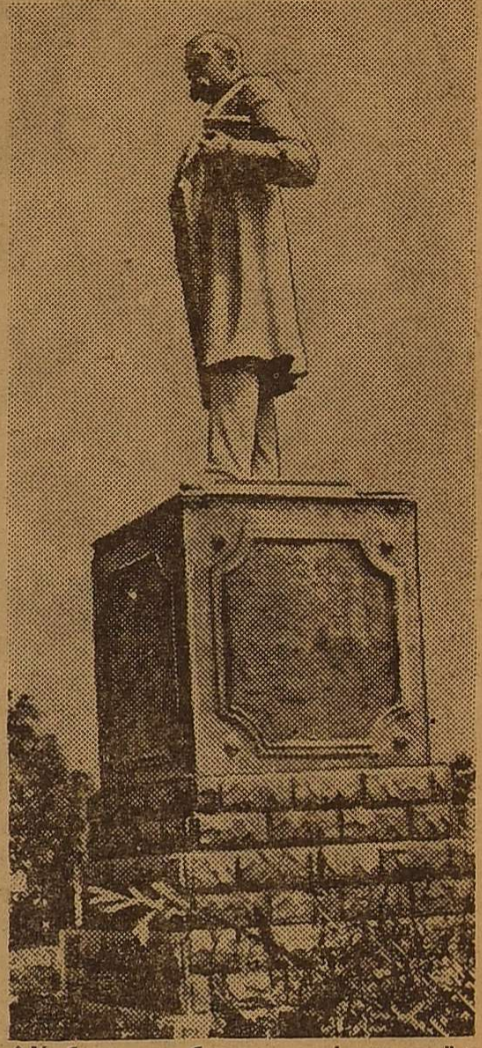
колонна, а через три роки було
створено першу машинно-тракторну
станцію в Радянському Союзі,
яка відіграла велику роль в справі
колективізації Причорномор'я.

Сьогодні ще одна славна сторінка
вписана працівниками Шевченківської
РТС в книгу самовідданної праці колгоспного
селянства Одещини.

НА ФОТО: загальний вид колишньої
Шевченківської МТС.

МОЖЕМО сказати, що думи
якщо жив Шевченко
перетворився в
в історію

колонна, а через три роки було
створено першу машинно-тракторну
станцію в Радянському Союзі,
яка відіграла велику роль в справі
колективізації Причорномор'я.

Кобзар з берега світанкової
Одеси напутствує моряків у далеку подорож.

А навколо нього розцвів розкішний парк.

Мало хто з молодих одеситів знає, коли це сталося, коли було встановлено пам'ятник поетові в цьому парку, хто автор скульптури.

На ці запитання дав відповіді старий одесит т. Зельдін, що завідує культсектором парку імені Т. Г. Шевченка.

— На численні прохання одеситів, — розповів він, — рішенням міськради трудящих колишній Олександрійський імператорський сад було перейменовано на парк культури та відпочинку імені Т. Г. Шевченка.

Пам'ятник українському народному поетові було встановлено в 1954 році також у травні. Автор скульптури одесит т. Дзюба.

Олег ОЛІЙНИКОВ.

НА ФІЛОЛОГІЧНОМУ факультеті працює гурток шевченкознавства.

НА ФОТО: студентка III курсу українського відділу Л. ЛИСЮК виступає з доповіддю «Беатріче Шевченка».

ШЕВЧЕНКІВІ 1964

БЛИЗЬКИЙ ЛЮДЯМ

Думки й слова художника — в його полотнах. Тому розповіді щось про себе, про свою багаторічну роботу, присвячену великому Кобзареві Михайлові Михайловичу Божію важко. Всього не скажеш...

«Думи мої, думи мої...» — дуже відповідальна, зобов'язуюча назва. Треба не тільки проникнутися «думами» мислителя й геніального народ-

ного співця, його хвилюванням і біллу серця, але й знайти вірне вирішення творчого задуму.

Рішення приходить не зразу і спочатку не в стінах студії. Перш, ніж доторкнутися пензлем до полотна, художник відправляється до Канева і вниз по Дніпру до Херсона. Життя змінилось тут з часів Шевченка, але природа, уява художника допомагають побачити те, що бачив поет, що викликало його роздуми.

Різні варіанти перших ескізів — ехі вперше пошуків вірної композиції. Художник відмовляється від села з білими хатками й садками, звільнюється від етнографічних деталей і в останніх варіантах намагається показати поета у весь ріст, акцентуючи увагу на фігурі Тараса. Однак, заважає висота горизонту, трава. Художник «зрізає» полотна знизу й «піднімає» небо. Пропорції визначені — з'являється відчуття простору, а фігура Шевченка наче набуває динаміки, оживає в русі.

Риси Шевченка зберегли момент найвищої напруги.

ЗВІЖДИ З НАМИ

КОЛИ я вперше почув ім'я Тараса Шевченка, згадати зараз майже неможливо. Він увійшов в моє життя з дитинства, з казками і розповідями матері, виховательки дитячого садка і першої вчительки Софії Жемчуг. Вона зимою вчила дітей в школі, а літом вела дитячий садок. Її довгі розповіді про Шевченка, І. Франка, Лесю Українку, М. Коцюбинського, Карпенка-Карого переплітались з іменами Олекси Довбуша, Кармелюка.

Кожної весни в нашому селі проходили вечори пам'яті Шевченка, на честь його творів. Шевченка його поезію любив кожний нас. Рідко в якій хаті портрет Шевченка не висить на стіні, любовно обвішаний вишиваним рушником.

Шевченка не можна не любити. Хто хоч раз читав його вірші, повні страждання, великої любові до Батьківщини, до свого народу, повні ненависті до кріпосництва, панства, царизму, повні історичного драматизму, — той не зміг його забути. Він буде завжди з нами.

І. ЛЕУШ,

студент III курсу фізичного факультету.

Натхненне обличчя борця переповнене внутрішньою силою й рішучістю. Думки й настрої поета підкреслені тривогою темно-синіх хмар і багряною смужкою горизонту.

«Куш парила на шляху Шевченка мені мислився як художня деталь, що символізує засмічену, скривджену Україну», — говорить Михайло Михайлович.

ІНТЕРВ'Ю В АВТОРА КАРТИНИ «ДУМИ МОЇ, ДУМИ»

Шевченко в творчості народного художника СРСР М. М. Божія, — це не просто талановита ілюстрація поезії Кобзаря. Хвилюючи живописця ще з дитинства, тема Шевченка в його творчому житті грає важливу роль. Вона викликає в художника нові замисли, надихає

на самостійну розробку великої теми Батьківщини.

Любов до Батьківщини, щира вдячність поетові за вміння передати патріотичне почуття стимулювали художника на створення портрета Шевченка глибокого соціального змісту, але живого й близького людям.

Л. БУРЧАК.

„ПОЕТ І ТЬМА“

ОДЕСЬКИЙ поет Станіслав Стриженюк привіз з середньо-азійських степів, де мучився, але не казався Шевченку, поему «Поет і тьма» — філософську, реалістично-романтичну поему. Відштовхнувшись від Кобзаревих листів та записів у «Журналі», С. Стриженюк прагне розкрити незламність духу Шевченка, його бойовничий гуманізм. Навіть в останню ніч перед амністією він не склав зброї захисника малих рабів і воїна проти неправди й царя. Наводимо уривок — діалог Поета і Тьми, яка є символом реакції:

ШЕВЧЕНКО

В таких випадках заздрю

я камінню,

Воно, либонь, і твердне, і мовчить.

ТЬМА

Не просиш — так молись покійно

богу,

Малюнками не розтрощиш стіну.

ШЕВЧЕНКО

Боїшся, що на праведну дорогу

Я введу в картині сатану?...

Той не благає в бога подаяння,

Кому служити правдою дано.

Це щастя, а не просто малювання...

ТЬМА

Ти знаєш, скільки коштує воно?

ШЕВЧЕНКО

Не знаю.

ТЬМА

Государева корона

Не хистом майстра ціниться...

ШЕВЧЕНКО

Ганьба!

Тому й коронувалась заборона.

Щоб у мені побачити раба.

Її раба... для грацій і поклонів,

Щоб їй кутки від суму захистить,

Де в формі мармурових купідонів

Століттями нудьга солодка спить,

Її раба...

ТЬМА

Що ж воля нездоланна,

А справжнє щастя знаєш ти?

ШЕВЧЕНКО (насміхаючись)

Еге...

ТЬМА

Великий смисл в словах

Шатобріана:

«Погане щастя — щастя дороге».

Пора давно пориви пригасити.

Не варті ні віршовані рядки,

І ні твої малюнки, щоб платити

Десятком літ даремних і важких.

ШЕВЧЕНКО

В словах мажорна виграє химера,

Падкий до дешевизни темний рід,

В обіді бачить щастя ненажера,

І в сліпоті своє прозріння крїт.

Слова, — думки, а що там за

словами?

На-вас, немов на крилах, я лечу,

І заслання нелегкими роками

За право быть людиною плачу.

Моя душа не виліплена з тіста,

Її творчий дух дорожче у сто крат

Матеріальних скарбів егоїста

З казкових позолочених палат.

Для Данте сонце щастя не

померкло,

Не зблід в уяві рідний килим нив,

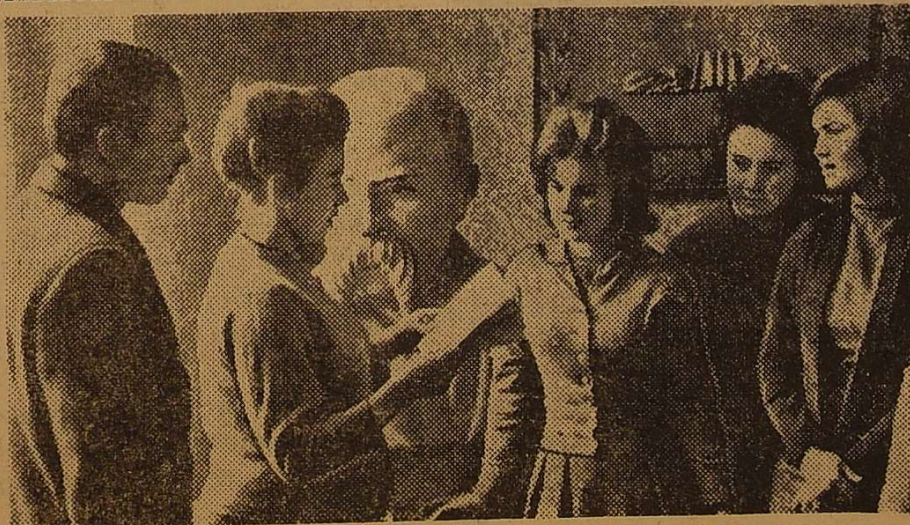
Бо Беатріче в нїм жила і «Пекло»,

Дарма, що хтось писати боронив...

(Грюкають засови, відчиняються

двері каземату. Сонячне світло

заганяє Тьму у куток).

МОЯ МЕТА

«Читай, а узнаєш — полюбиш», з такими словами, пам'ятаю, дарували мені в школі «Кобзар». З тих пір став він моєю настільною книгою.

Твір за твором перечитували його разом з товаришами вголос. Деякі твори вже співали, знаючи їх як народні пісні.

Тоді ж по-дитячому запально клялися жити чесно, бути корисними, таврувати неправду.

З насолодою читали на шкільних вечорах «Катерину», «Лілею». Захоплювались «Гайдамаками», плакали над долею спірит, проймались ненавистю до панів, вчили ненавидіти лицемірство й брехню, вчилися любити, цінувати любов материнського серця.

Самі теж присвячували вірші Кобзареві. Пам'ятаю початок одного:

«Спи спокійно, Тарасе—наш

батьку,

Хай могила твоя цвіте вічно

в вінках!..

Як живого тепер тебе бачим

З гнівним словом на палких

устах...»

Читали, вчили, декламували... І все ж кожен розумів, що знаємо

це так мало.

Зараз моя мета — по-справжньому глибоко вивчити життя і творчість великого поета.

Л. ШЕРЕМЕТЬЄВА,

студентка I курсу філологічного факультету.

★

У нашому університеті створено й весь час поповнюється експонатами кабінет імені Т. Г. Шевченка.

НА ФОТО: студенти філологічного факультету обговорюють план роботи по розшуку експонатів для кабінету імені Шевченка.

★

СЛАВА КОБЗАРЯ ШИРОКА

СЛАВА Кобзаря широка і велике його значення в боротьбі трудящих нашої планети за волю і братерство.

Численні відгуки, з яких редакція газети «За наукові кадри» вміщує лише деякі, підтверджують думку академіка О. І. Білецького про те, що в історії світової літератури першої половини XIX століття Шевченко був єдиним поетом, який повністю зосередився на ідеї звільнення трудящих і виразив ідею з незрівнянною силою поетичного слова.

«Тарас Григорович Шевченко близький і дорогий усім народам нашої великої Батьківщини тому, що він у своїх творах виражав думи не тільки української бідноти, але й думи трудящих усіх націй».

М. ХРУЦОВ, Київ, 1939 рік.

«...Поезія Шевченка має нескороммируще, а поетичне значення, бо він був поетом не тільки пригноблених українців, але й загалом всього страждального людства».

Ю. ВІРГІНІЯ, поетеса, Німеччина, 1911 рік.

«Поет, все життя якого є полум'яним протестом проти всілякого деспотизму і кріпосництва... Він посідає особливе місце в світовій літературі завдяки тому, що один створив цілу літературу і в своїх піснях втілює цілий народ».

АЛЬФРЕД ЕНСЕН, літературознавець, Швеція, 1916 р.

«Шевченко став захисником українського народу, і не тільки українського, але взагалі народних справ у найширшому розумінні».

ЕТТОРЕ ЛА ГАТТА, літературознавець, Італія, 1936 р.

«Він був одним з найвизначніших людей XIX століття всіх країн і народів. Його безстрашні заклики в ім'я правди і справедливості лунають в Новому світі... Поет України, він є так само поетом людства. Його твори мають значення далеко за межами його Батьківщини».

З передмови до американського видання поезії Кобзаря, 1945 р.

«Шевченко з його сонячним темпераментом — це такий вогонь, який кидає свої відблиски на всі народи, що борються за справедливість і красу. Треба ширше відкривати всі вікна і двері поетичному вітру Шевченка, що лине з берегів Дніпра... Хай вітер Шевченківської поезії піднімає і наші паруси!»

РЕНЕ ДЕПЕСТР, гаїтянський поет, Куба, 1961 р.

«Я дуже люблю Шевченка... він був справді народним поетом».

ГЕРБЕРТ МАРШАЛЛ, поет, перекладач віршів Кобзаря, Англія, 1963 р.

ЛЕНІН ІДЕ НА ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР

У КРАКОВІ
1914 року

«...Були на українському вечорі на честь Шевченка.

Твій В. У.»

(Із листа Н. К. Крупської і В. І. Леніна до М. О. Ульянової, В. І. Леніна, Твори, т. 37, стор. 428).

По Кракову кроки лунають,—
То Ленін і Крупська ідуть.
Ведуть вони славу розмову
про мову, народ, його путь.

Ще березень. Вечір морозний.
Лиш жевріє зірка вгорі...
Старі й молоді пропливають;
ген сяють уряд ліхтарі...

І Леніну Крупська говорить:
— В Росії морози — це ж ад.
Невлад там народу ведеться,—
прорветься нарешті той лад.

— Там ад?—перепитує Ленін.—
Росія ж народів тюрма.
Нема в ній добра для
бездольних.

Пани присипляють Росію,
помішки діють і цар.
Пожар їх пожре стобуремний,
недремний знесе пролетар!

КРУПСЬКА

А в Краків ідуть українці
Із Східної Галичини:
вони тут роботу шукають,—
наймають їх ситі пани.

ЛЕНІН

Іх доля така ж і в Росії,—
та гірше із мовою там:
«Хахлам»,— каже цар,— не дам
школи,
ніколи, вовіки не дам!

По Кракову кроки лунають,—
то Ленін і Крупська ідуть.
Ведуть вони славу розмову
про мову, народ, його путь.

Ім польські слова долітають,
часом — українські також.

— Ну що ж, цар живого
не скорить,—
говорить Ілліч,— цар є лож!
Та от... і сама—бо ти знаєш:
Шевченко — цей син бідняка —
гукав бідарів він повстати...
Співати б про нього в віках!

Так ні, заманулося чорним
у Думі дебати почать,
печать накладать на Шевченка,
злиденком його називать.

О ви, шахраї! Право націй
в Росії не вбить кулаком!
Рукою ми схопим зажерлих,
мізерних Савенків і К°.

І Крупська сміється:—Міністри
всім радять без мови пожить.—
А Ленін: — Звичайно! Міністри
все бистрі, щоб рідне убить.

Вони про вкраїнців говорять,
що Австрія їх наближа;
й ножа тнуть самі ж Україні,
по спині канфук походжа...

Так хто ж заважає Росії
за мову вкраїнську подбать,
обнять і наблизить вкраїнців —
не клинці їм в душу вбивать!

Чекай,— зупинився тут Ленін,—
на вечір Шевченка ж... сюди?
Ходімо, де вуличка вужча,
ану, ще набавим ходи!

По Кракову кроки лунають,—
то Ленін і Крупська ідуть.
Ведуть вони славу розмову
про мову, народ, його путь.

А вечір згасає потроху,
лиш жевріє зірка вгорі...
Старі й молоді пропливають,
І сяють уряд ліхтарі,
осяють путь ліхтарі...

З СВЯТОМ ВАС, ДОРОГІ!

Студентка Світлана ТРУШ.

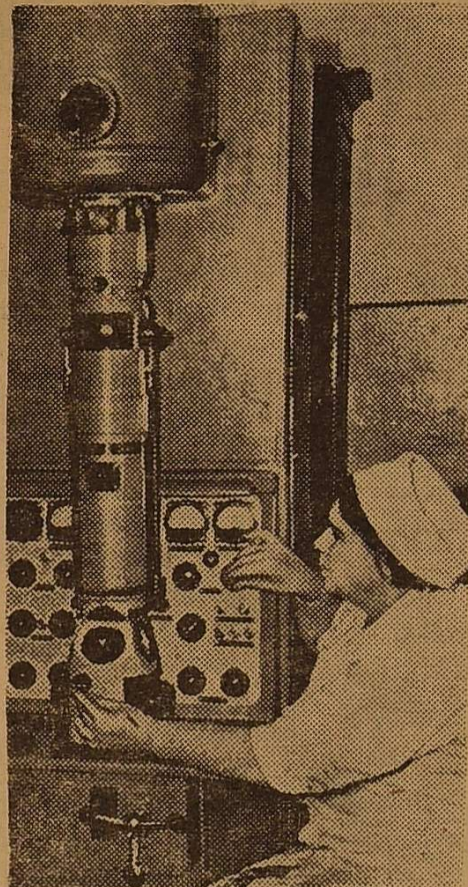
НАШ ВОЖАК

«Наш вожак», — говорять студенти про Світлану Труш. І це дійсно так. В цій скромній дівчинці стільки енергії, веселощів, наполегливості, принциповості.

Працюючи секретарем комсомольської організації II курсу біологічного факультету, Світлана всю себе віддає комсомольській роботі. Світлана—чуйний товариш. Немає таких питань, які б не стосувалися її. І дивуєшся: звідки в неї стільки енергії? Адже вона й в навчанні попереду.

Успіхів тобі, Світлано!

Б. БУРДІЯН.

Студентка НГУЕН ТХІ ТУЕТ.

СВІТЛІ МРІЇ

ДАВНО-давно, коли Тует не було ще на світі, народилася чудова казка. Маленька чорноока дівчинка слухала її, ковтаючи сльози. Їй було жаль бідну падчерку, над якою знущалась зла мачуха.

Але ось з'явився прекрасний принц і вирвав дівчинку з рук відьми-мачухи.

Пройшло багато років, Тует закінчила школу й разом з дівчатами й юнаками В'єтнаму приїхала до Радянського Союзу. Як рідну, прийняли її в свою сім'ю студенти нашого університету. Вони допомагають їй у вивченні російської мови, в оволодінні спеціальністю біолога.

Чотири роки навчання. Тует полюбила Одесу, університет, радянських друзів. Ще один рік і вона поїде на Батьківщину. Там дуже потрібні спеціалісти. Там, у Північному В'єтнамі, живе батько й старша сестра. А мама? Її вона не побачить. Мама з молодшою сестрою в Південному В'єтнамі...

Тует вірить, що Південний В'єтнаму звільниться і вона побачить маму й сестру.

Все буде добре, як в казці.

Вітаємо Тует від щирої душі з 8 березнем. Хай здійсниться її мрія!

Г. МОРОЗОВ.

КВІТИ

МАЛЕНЬКА
НОВЕЛА

Перед святом ми будемо ходити заклопотані, радіти, якщо нас поздоровлять, сердитися або ж не звертати уваги, коли забудуть. Але ми впевнені, що не забудуть. Це добре, коли віриш, правда?

Минулого року на 8 березня прийшов до нас незнайомий юнак з букетом квітів.

— Мені сказали, що у вас Тамара живе, — говорить він.

— Живе, — відповідаємо всі (Тамара — це наша староста, ми її дуже любимо й слухаємо).

Тоді він, засоромившись, сказав:

— Розумієте, моя Тамара живе на Півночі. Адже вони зів'януть якщо послати... Ось я і вирішив... А там, можливо, і її хтось піднесе.

І він ще більше засоромився.

— Адже у нас людина людині друг, товариш і брат, правда?

М. ГОНЧАРЕНКО.

СВЯЩЕННІ МІСЦЯ

ЛЕНІНГРАД! Місто героїчного робітничого класу і пам'ятник світової культури. Місто великого Леніна і коліска нового соціалістичного життя. Чарівне і звабне, миле і дороге кожній радянській людині місто.

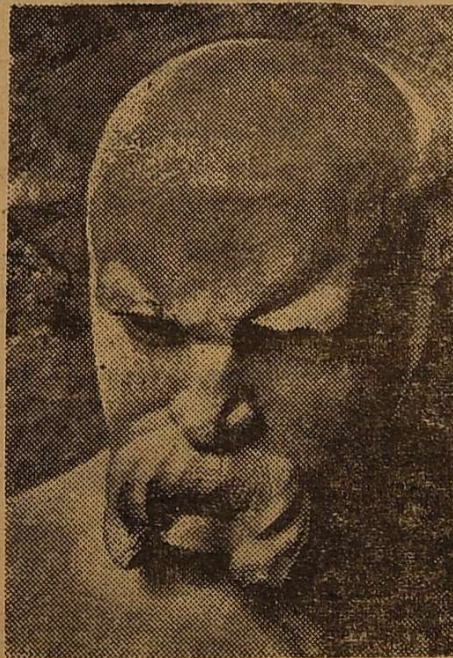
Та не тільки краса вабила і хвилювала молодих філологів Одеси. Перед ними незмінно стояв у всій своїй гордій величі, буремній нескореності і безсмертній геній українського народу — Тарас Григорович Шевченко. Тут пройшла більша частина його життя. В Петербурзі — центрі російської культури український юнак склав свої перші вірші та надрукував «Кобзар», змалював статуї в алеях Літнього саду і здобув звання академіка-гравера, був викуплений з неволі та прилучився до передової російської революційно-демократичної думки, став другом і соратником великого Чернишевського та Добролюбова. Тут волею «неудобозабываемого тормоза» царя Миколи I поет був засланий в далекі Оренбурзькі степи, але не скорився, не втратив вогню проривця і борця.

Ми ходимо по священних шевченківських місцях, приглядаємось до кожної, здавалося б, дрібнички, робимо догадки, малюємо в своїй уяві все нові та нові картини життя Кобзаря. І він, вічно живий Шевченко, ходить разом з нами по засніжених вулицях, набережній та парках міста Леніна, веде неквапливу повість про своє життя.

«...Несмотря ни на какие стеснения, — пише поет в своїй «Автобіографії», — в светлые летние ночи бегал в Летний сад рисовать... В этом саду и в тоже время начал... делать этюды в стихотворном искусстве...».

Літній сад нагадував Шевченкові про генія російської літератури Пушкіна. Святу пушкінську поезію український юнак вперше почув на квартирі у свого хазяїна Ширяєва. В довгі зимові вечори до Ширяєва приходив його родич Зайцев і пристрасно читав та декламував твори Пушкіна. А в той час «в соседней комнате, у раскрытых дверей,—згадує І. К. Зайцев, — постоянно стояли два мальчика... Все, что я читал, мальчики слушали внимательно...».

Одним серед них був Тарас Шевченко. Він жадібно вслухався у рядки пушкінських творів, проймився любов'ю до поета. Тарас, безперечно, знав, що Пушкін живе у Петербурзі, любить бродити по алеях Літнього саду, та й квар-

Ця скульптура великого Кобзаря — подарунок делегації героїчної Одеси місту-герою Ленінграду. Автор скульптури — випускник Одеського художнього училища Микола Нестеренко.

тира його неподалеку — на тихій Мойці.

Царизм жорстоко розправився з генієм російської землі. А через десять років не менш важка доля спіткала Шевченка. Він спішно був доставлений в Петербург і ув'язнений в казематі III відділу. Оглядаємо цю будову і дивуємось. Скільки мук, яких знущань зазнав у цих стінах поет! Та дух його був незламним. Він вірив у життя і в страшні хвилини після допитів писав світлі і наскрізь ліричні рядки.

Та найбільшою святиною є Академія художеств. З великою сердечністю і щирістю Шевченко називає її «святилищем». В ній пройшли найкращі юнацькі роки молодого поета і художника. Знайомство з кращими людьми того часу, навчання у великого Карла Брюллова, перші самостійні картини, визнання таланту і створення геніальних поетичних творів. Та щоразу перед Шевченком повставала Україна, її минуле і сучасне.

Ми піднімаємось по масивних мармурових сходах на другий поверх. Ідемо по широкому коридору, повертаємо праворуч і впадає в очі табличка: майстерня де-

корацийного живопису. Тут знаходилася кімната і майстерня Шевченка.

Відкриваємо двері. Нас привітно зустрічають каменярі. Вони кладуть нову стіну за тими кресленнями, що збереглися в Центральному державному історичному архіві. На якийсь час припиняється робота. Панує глибока тиша. І серед неї, наче могутні розкати грому, чується сказаний поетом в цій кімнаті слова:

А люди виростуть. Умруть

Ще незначаті царята...

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата не

А буде син, і буде ма

І будуть люди на землі.

Пророцтво поета здійснилось. І син, і мати, люди землі творять нове життя. Та незгасним погнем палає в їх серцях полум'яна любов до великого Кобзаря.

...Ми в глибокій шанобі стоїмо на гранітному березі скованої льодом Неви. Ще раз окидаємо зором дороги нашому серцю шевченківські місця. В них наше минуле сучасне, трагічна недоля і героїчний шлях в комунізм.

Доцент Ів. ДУЗЬ.

Редактор Є. ГОГУНСЬКИЙ.